

HAAPA-KIMOLA
Maakansa, litti
TURVALLISUUSSUUNNITELMA

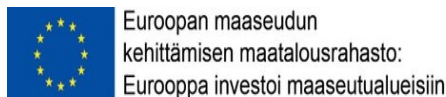
Päivitetty 18.12.2014

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 YLEISTÄ**
- 1 ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA**
 - 2.1 Riskienarviointi
 - 2.2 Turvallisuuskävelyt
 - 2.3 Perehdyttäminen
- 3 VARAUTUMINEN VAARA- JA HÄIRIÖTILANTEISIIN**
- 4 TOIMINTA VAARA- JA HÄIRIÖTILANTEISSA**
 - 4.1. Hätäilmoituksen tekeminen
 - 4.2 Tulipalot
 - 4.3 Hätäensiapu
 - 4.4 Toimintaohjeet, kun ilmassa on vaarallista ainetta
- 5 TOIMINTA VAARATILANTEIDEN JÄLKEEN**

Liitteitä:

Riskienarviointi
Turvallisuusohje (kiinnitetään näkyville paikoille)
Toimintaohjeet sähkön ja vedenjakelun häiriötilanteissa
Ohje sammuttimen viereen tulipalojen varalle
Palo- ja turvatarkastuskaavake
Perehdytyskaavakkeet seuratalon ulkopuolisille käyttäjille

1 YLEISTÄ

Kyläturvallisuussuunnitelman ovat yhteistyössä laatineet Maakansan Kyläyhdistys ry ja Kymenlaakson Kylät ry:n Arjen tukea ja turvaa kotikyliltä eteläisen ja pohjoisen Kymenlaakson kylissä -hankkeet. Asiantuntijana suunnittelutyössä on toiminut Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton turvallisuusasiantuntija Ira Pasi.

Suunnitelman tavoitteena on kartoittaa kylään ja asukkaisiin kohdistuvat todennäköisimmät ja vakavimmat riskit sekä niiden ennaltaehkäisykeinot ja toiminta erilaisissa vaaratilanteissa.

Turvallisuussuunnitelma löytyy kokonaisuudessaan kyläyhdistyksen kotisivuilta. Suunnitelmaa on hyvä tarkastella ja päivittää säännöllisesti vuosittain kyläyhdistyksen toimesta.

Suunnitelman liitteenä on erilaisia turvallisuussuunnittelun avuksi laadittuja aineistoja, joita voi vapaasti hyödyntää kylän turvallisuuden kehittämiseksi. Kaiken aineiston kaupallinen käyttö on kielletty.

2 ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA

2.1 Riskienarviointi

Riskienarvioinnissa pyrittiin kartoittamaan kylään kohdistuvia todennäköisimpiä ja vakavimpia riskejä. Tunnistetut riskit ja niiden ennaltaehkäisykeinot ja toimenpiteet ovat esitetty erillisessä liitteessä. Riskienarviointitaulukko on tämän suunnitelman olennaisin osa.

On hyvä muistaa, että täysin kattavaa listaa mahdollisista vaaroista ei ole mahdollista tehdä. Suurimmat riskit aiheuttaa yleensä ihmisen toiminta ja ajattelemattomuus. Kaikessa toiminnassa tulee käyttää omaa harkintaa, huolellisuutta ja varovaisuutta, jotta toimintaympäristö olisi turvallinen.

2.2 Turvallisuskävelyt

Asuinympäristössä ja lähialueilla on hyvä tehdä säännöllisesti turvallisuskävelyitä, joissa keskitytään mahdollisten vaarojen havainnointiin ja ennaltaehkäisykeinojen kartoittamiseen. Kyläyhdistys on luonteva turvallisuskävelyiden kokoonkutsuja. Turvallisuskävelyitä voidaan tehdä yleisellä tasolla huomioiden koko ympäristöä tai ottaa erilaisia teemoja, kuten ajoneuvojen tai kevyen liikenteen turvallisuus, lasten turvallisuus tai haitanteot alueella. Turvallisuskävelyiden huomioidut ja turvallisuuden kehittämisedat on hyvä kirjata ylös ja sopia vastuuhenkilöt, jotka pyrkivät hoitamaan asian kuntoon tai viemään sitä eteenpäin. Tämän suunnitelman liitteenä on laadittu kiinteistöjen turvallisuuden kehittämiseksi palo- ja turvatarkastuslista, jota voi muokata ja käyttää apuna kiinteistöjen turvallisuskävelyissä.

2.3 Perehdyttäminen

Vain tunnistettuja vaaroja voidaan hallita. Usein vaarojen tunnistaminen ei ole vaikeaa tai edes aikaa vievää, sillä se vaatii vain turvallisuusnäkökulman huomioonottamista arjen toiminnassa.

Jokaisen on hyvä tuntea oman kotinsa ja lähiympäristön mahdolliset vaaranpaikat, niiden ennaltaehkäisykeinot sekä toiminta mahdollisissa vaaratilanteissa. Riskienarvioinnissa on pyritty kartoittamaan mahdollisia vaaratilanteita. Vaaratilanteet voidaan poistaa usein tottumusten muutoksilla ja pienilläkin toimenpiteillä.

Jokainen vastaa itse omasta turvallisuudestaan ja myös tehtävistä toimenpiteistä. Perehtymällä suunnitelmaan pääsee pienellä vaivalla turvallisuuden kehittämisessä hyvään alkuun. Suunnitelman vieminen arjen toimintaan on kuitenkin ratkaisevaa, jota ilman suunnitelmat jäävät vain suunnitelmiksi, jolloin turvallisuuskaan ei parane.

Yleisten kiinteistön käyttäjät

Toimitilojen turvallisesta käytöstä muiden kuin vakituisten kiinteistön käyttäjien valvomana vastaa luvan myöntänyt henkilö. Kyseinen henkilö vastaa tällöin myös ulkopuolisen käytön aikaisen vastuuhenkilön perehdyttämisestä kiinteistön turvallisuuteen, niin välineisiin, poistumisteihin kuin toimintamalleihinkin. Ohessa on liitteenä avuksi laadittu tarkastuslista. Kiinteistössä tulee olla esillä myös turvallisuusohjeita hätätilanteissa toimimiseksi sekä yhteystiedot häiriöiden ilmoittamisesta.

3 VARAUTUMINEN VAARA- JA HÄIRIÖTILANTEISIIN

Haja-asutusalueilla kyläläisten *yhteisöllisyys* ja lähialueen asukkaiden toistensa tunteminen on suuri voimavara. Erilaisissa häiriötilanteissa on merkittävä etu, mikäli tietää ja tuntee kyläläisten erikoisosaamisen ja mahdolliset tarvittavat apuvälineet. Mm. myrskyjen jälkeen voidaan tarvita moottorisaha ja muuta raivauskalustoa, lumimyrskyissä moottorikelkka tai eri onnettomuustilanteissa kevytpeitteitä jälkisuojaukseen.

Mikäli lähellä asuu näköetäisyydellä *naapureita*, voidaan sopia, että on lupa käydä kyselemässä vointia, ellei ikkunaverhoja ole avattu aamulla tiettyyn aikaan. Erityisesti tämä on hyvä tapa auttaa toimintakyvyltään alentuneita tai muita yksin asuvia henkilöitä yllättävissä tilanteissa. *Läheisistä välittäminen* lisää myös osaltaan turvallisuuden tunnetta, kun kaikki tietävät, ettei ketään jätetä yksin.

Häiriötilanteissa tai haastavissa olosuhteissa, kuten myrskyn jälkeen, kovalla pakkassäällä tai sähkökatkoissa, on hyvä ottaa myös tavaksi, käydä naapurustolta kyselemässä, onko kaikki hyvin tai tarvitsevatko he apua. Erityisesti on tärkeää huomioida yksin asuvat ja ikäihmiset.

Matkoille tai pidemmille retkille maastoon lähdettäessä on hyvä kertoa naapurustolle, mihin on menossa ja milloin aikoo palata takaisin. Näin naapurusto osaa tarkkailla sillä aikaa yksin jäävän kodin turvallisuutta tai toisaalta alkaa huolestua ja toimia, mikäli henkilö ei palaa sovittuun aikaan takaisin. Niinpä on hyvä, että naapurustolla on toistensa *puhelinnumerot*, jotta heitä voi yrittää tavoittaa myös puhelimitse. *Matkapuhelin* on muutoinkin hyvä turvaväline, jota on hyvä kantaa aina mukana. Näin saa hälytettyä apua mahdollisimman nopeasti, vaikkapa tapaturma- tai muissa vaaratilanteissa tai eksyessä.

Jokaisessa kiinteistössä on hyvä säilyttää vähintään yksi *otsa- tai taskulamppu* aina etukäteen sovitussa paikassa, josta se on helposti löydettävissä yllättävissä sähkökatkotilanteissa. Otsalamppu on kätevä apuväline, joka valaisee tehokkaasti jättäen kädet vapaaksi arjen askareita varten. Kotoa on hyvä löytyä myös varastosta paristoja varalle, mikäli sähkökatko pitkittyy.

Yllättäviä tilanteita varten tulisi jokaisesta kodista löytyä *kotivara*, jonka tulisi riittää vähintään muutamaksi päiväksi tai viikoksi mm.

- ruokaa perheen omien ruokatottumusten mukaan (erityisesti tarvikkeet, joiden valmistamiseen et tarvitse sähköä mm. säilykkeet, näkkileivät, keksit ja sulatetut pakasteet)
- hyvä käytäntö on pitää aina parin päivän tarve juomavettä varalla vaikkapa jääkaapissa tai mehua ja pullovetä kaapissa
- säännöllinen lääkitys ja kohtauslääkkeet (kotona olisi hyvä olla itselle ja kotieläimille elintärkeiden lääkkeiden varmuusvarasto huomattavasti pidemmälle ajalle, myös lääkkeiden toimitusvaikeuksien varalle)
- hygieniavälineitä
- pieni määrä käteistä rahaa voi pelastaa monessa tilanteessa
- tasku- tai otsalamppu sekä varaparistoja
- ilman sähköä toimiva radio (matkapuhelin, paristoilla toimiva radio, autoradio, tietokone)
- sekä muita kodin kulutustavaroita.

Jokaisen perheen kotivara olisi hyvä perustua omaan riskien arviointiin, huomioiden millaisiin yllättäviin tilanteisiin kunkin olisi hyvä varautua. Kotoa on hyvä löytyä myös kannellisia astioita, mikäli juomavettä joudutaan hakemaan muualta.

Erilaisissa häiriötilanteissa saattaa *tiedonkulku* hankaloitua tai estyä jopa kokonaan normaalein arjen keinoin. Tällöin pyritään keräämään **tietoa kyläyhdistyksen ja mahdollisesti myös viranomaisten toimesta koulun ilmoitustaululle, joka sijaitsee koulun parkkipaikalla**. On myös mahdollista, että mikäli kylällä tarvitaan kootusti apua, että sitä tuodaan tarjolle koululle. Tällaisia tilanteita voisi olla esimerkiksi pitkittyneet sähkökatkot tai saastunut vesi.

Suunnitelman liitteeksi on kerätty *tarpeellisia puhelinnumeroita*, joita voi tarvita erilaisissa häiriö- tai vaaratilanteissa sekä myös pienemmissä ongelmatilanteissa. Lista on hyvä pitää jokaisessa kodissa kaikkien tiedossa olevassa paikassa, jolloin tarvittaessa yhteystiedot löytyvät nopeasti.

4 TOIMINTA VAARA- JA HÄIRIÖTILANTEISSA

Pohdi etukäteen, miten sinun tulisi toimia erilaisissa vaaratilanteissa. Selvitä myös, mistä kiinteistön hätäkatkaisijat (veden pääsulku, sähkön pääkatkaisija ja ilmanvaihdon pysäytys) löytyvät. Erillisestä liitteestä löytyvät toimintaohjeet sähkön ja veden häiriötilanteiden varalle. Asuinkiinteistön osoitmerkinnät on hyvä sijoittaa tien tulosuunnasta näkyvään ja valaistuun paikkaan, jotta hätätapauksissa viranomaiset löytävät osoitteen viivytyksettä.

Vaaratilanteissa aina tulee toimia ripeästi riippumatta siitä kuuluuko talon väkeen tai ei. Mikäli kiinteistön vastuuhenkilöitä ei ole vaaratilanteen sattuessa paikalla, toimii/jakaa tehtävät ensimmäiseksi paikalle tuleva aikuinen:

- nopea tiedustelu: mitä on tapahtunut ja mitä apua tarvitaan?
- soita apua paikalle
- aloita välittömästi pelastus-, suojautumis-, ensiapu- ja alkusammutustoimenpiteet tilanteen ja mahdollisten annettujen koulutusten mukaisesti
- rajoita ylivoimaisessa tilanteessa tuhoja
- opasta tueksi saapuvia henkilöitä tai viranomaisia toimintaan.

Kiinteistöön liittyvissä asioissa tietouksia ulkopuolelle antaa vain kiinteistön omistaja tai kyseisestä tilanteesta vastaava henkilö. Mikäli tilanteen hoitaminen on vaatinut viranomaisten apua, vastaa tiedottamisesta tällöin tilannetta johtanut viranomainen. Mikäli vaaratilanteesta on aiheutunut uhreja: ainoastaan omaisilla tai viranomaisilla on oikeus keskustella asiasta median kanssa, mikäli he niin päättävät.

4.1 Hätälmoituksen tekeminen

Hätänumeroon tulee soittaa aina kiireellisissä, todellisissa hätätilanteissa hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön ollessa uhattuna tai vaarassa, tai jos on syytä epäillä näin olevan. Hätänumeroon tulee soittaa myös silloin, jos haluaa ilmoittaa poliisille havaitsemastaan meneillä olevasta rikoksesta. Jos epäilyttä, onko kyseessä hätätilanne vai ei, on aina parempi soittaa hätänumeroon kuin olla soittamatta. Soita hätälmoitus aina mieluummin hiukan liian aikaisin kuin hiukan liian myöhään, koska on helpompi perua avunpyyntö kuin pyytää sitä liian myöhään.

- 1) Soita 112.
- 2) Kerro paikkakunta ja tarkka osoite.
- 3) Kerro mitä on tapahtunut.
- 4) Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
- 5) Lopeta puhelu vasta saatuasi luvan siihen.
- 6) Opasta näkyvästi tien varresta oikealle ovelle ja siitä eteenpäin saapuvia apuvoimia.

Onnettomuustilanteissa pyri pitämään ulkopuoliset loitolla.

Hätänumeroon ei soiteta kiireettömissä tiedusteluasioissa eikä kyselytarkoituksessa. Tämä pätee myös erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa, joissa tiedustelusoitot saattavat tukkia hätänumeron.

4.2 Tulipalot

Lähtökohtaisesti kaikki rakennukset rakennetaan turvallisiksi. Uudemmissa rakennuksissa on tiukemmat turvallisuusmääräykset kuin vanhemmissa. Meidän käyttäjien vastuulla puolestaan on pitää rakennukset turvallisina niitä käyttäessämme.

Palovaroittimia tulee olla jokaisessa asuinkiinteistössä lakisääteisesti yksi jokaista alkavaa 60 m² kohti jokaisessa kerroksessa. Palovaroitin havaitsee alkavan tulipalon mahdollisimman aikaisin ja varoittaa ihmisiä siitä. Lisäksi kiinteistössä on hyvä olla erilaisia alkusammutusvälineitä näkyvällä paikoilla. Alkusammutusvälineiden käyttöön on syytä tutustua ja myös harjoitella niiden käyttöä.

Tulipalotilanteessa on syytä toimia nopeasti ja johdonmukaisesti, mutta hätäilemättä. Toimintaohjeita ei kaikissa tilanteissa voi asettaa tärkeysjärjestykseen. Aina on kuitenkin tärkeää yrittää pelastaa vaarassa olevat ihmiset ja varoittaa muitakin rakennuksessa oleskelevia uhkaavasta vaarasta.

TOIMINTA TULIPALOTILANTEISSA

1) PELASTA

- Pelasta itsesi ja vaarassa olijat.
- Varoita muita huutamalla.
- Älä hengitä savua (tulipaloissa savu on erittäin myrkyllistä).
- Jos et voi poistua turvallisesti, sulje ovet ja ikkunat, tuki ovenraot vaatteilla, jottei savu pääse sisään. Odota pelastushenkilökuntaa. Ilmoita 112 ja huuda ikkunasta, missä olet.

2) SOITA 112

- Ensin osoite ja paikkakunta sekä mikä kohde palaa.

3) SAMMUTA

- Sammuta, mikäli se on turvallista. Älä vaaranna omaa turvallisuuttasi. Alkusammutus hidastaa suurella todennäköisyydellä palon etenemistä, vaikkei se kokonaan sammuisikaan.
- Muista varoa hengittämästä myrkyllistä savua.

4) RAJOITA

- Sulje ovet ja ikkunat. Jokainen suljettu ovi estää palon leviämistä.
- Mikäli on turvallista, poista lähellä olevat tulenarat esineet ja syttyvät aineet.

5) OPASTA

- Opasta palokunta paikalle.
- Opastajan tulee näkyä selvästi, siten että pelastajat kiinnittävät häneen huomionsa. Heiluttele käsiä ja pimeässä käytä taskulamppua, heijastinta tms.
- Opasta palokunnalle tarkka palopaikka (mikä ulko-ovi ja miten siitä eteenpäin).

4.3 Hätäensiapu

Kotona on hyvä olla välineitä tyypillisimpiin pieniin tapaturmiin, kuten haavoihin puhdistusvälineitä, laastaria ja sidetarpeita sekä nyrjähtymiin kylmäpakkauksia tai jää- tai

pakastepussi ja joustavia sidetarvikkeita. Lisäksi isompia haavoja varten on hyvä olla myös sidetarpeita painesiteen tekemiseksi.

VERENVUODOT

Runsas verenvuoto voi johtaa nopeasti sokkiin. Sydän pumpkaa verta varsin voimakkaasti. Suuressa valtimovammassa verenhukka muodostuu erittäin lyhyessä ajassa hengenvaaralliseksi.

Tällöin nopea toiminta on tarpeen:

- 1) Pane potilas pitkälleen. Paina sormilla tai kämmenellä suoraan vuotavaan kohtaan.
- 2) Jos vuoto on raajassa, nosta raaja ylös.
- 3) Huuda apua, jos sitä ei ole lähellä saatavilla. Käske muita soittamaan numeroon 112.
- 4) Jatka haavan painamista, kunnes ammattiapu ehtii paikalle.
- 5) Jos käytössä on sidetarvikkeita ja paikalle saapuu ensiaputaitoisia henkilöitä, voidaan vuotava haava sitoa painesiteellä.
- 6) Tue vuotokohta kohoasentoon.
- 7) Toimita potilas hoitoon.

TUKEHTUMINEN

Vieras esine voi tukkia nielun tai henkitorven niin, että ilma ei pääse kulkemaan. Koska ahdingossa oleva henkilö ei useinkaan pysty puhumalla ilmoittamaan hädästään, voi hän yrittää elein kertoa avuntarpeestaan. Tällöin nopeat toimenpiteet ovat välttämättömiä, jotta tukehtuminen estettäisiin.

- 1) Taivuta tukehtuvan vartaloa eteenpäin ja lyö muutaman kerran napakasti avokämmenellä lapaluiden väliin. Voit komentaa myös henkilöä yskimään.
- 2) Jos tämä ei auta, lähetä joku soittamaan apua numerosta 112.
- 3) Jatka vielä uudestaan selkään lyömistä.
- 4) Jos tämäkään ei auta, voit käyttää ns. Heimlichin otetta, jota opetetaan ensiapukursseilla. Vaarallisuutensa vuoksi liikettä ei pidä loppuun asti vietyä harjoitella.
- 5) Jos esine ei vielääkään irtoa, aloita apua odottaessasi puhalluselvitys. Puhaltamalla voi onnistua saamaan happea keuhkoihin vieraan esineen ohi.

TAJUTTOMUUS JA ELOTTOMUUS

Syvästi TAJUTTOMALLA potilaalla on merkit verenkierrosta ja hän hengittää, mutta hän ei reagoi herättely-yrityksiin. Täysin tajuissaan olevan pidetään ihmistä, joka on hereillä, orientoitunut ja muisti ikää vastaava. Näiden tilojen väliin jää laaja alue alentuneita tajunnan tason laskuja.

ELOTON potilas ei hengitä. Äkkielottomuuden syistä monet ovat sellaisia, että potilaan menehtyminen on verrattain yksinkertaisesti torjuttavissa. Selviytymisen ratkaisee elottomuuden syy ja verenkierron palauttamiseen kuluva aika. Lopullisen selviytymisen kannalta ratkaisevaa on kuinka suuren vaurion hapenpuute ehtii aiheuttaa. Uskalla siis auttaa elotonta potilasta.

Kun kohtaat maassa makaavan henkilön:

- 1) Estä lisäonnettomuudet (poista mahdollinen vaaratilanteen aiheuttaja, huomioi ympäröivä liikenne)
- 2) Selvitä avun tarve:
 - vastaako hän puhutteluun tai kevyeen taputukseen esim. olkapäähän?
- 3) Mikäli henkilö ei herää, tee hätäilmoitus numeroon 112.
- 4) Katso, kuuntele ja tunnustele: hengittääkö potilas?
 - Jos hengitys tuntuu, varmista avoimet hengitystiet: käännä potilas kylkiasentoon ja pään asento hiukan taaksepäin

- 5) Jos hengitystä ei tunnu, avaa kiristävät vaatteet, kallista potilaan päätä taaksepäin ja aloita painelu- ja puhalluselvytys (kts. kohta elvytys)

ELVYTYS

Jos et saa elottomalta näyttävää henkilöä hereille puhuttelemalla tai kevyesti taputtamalla esim. olkapäähän, soita numeroon 112.

Mikäli potilas ei hengitä, aloita elvytys:

- 1) Asetu potilaan viereen ja paljasta potilaan rintakehä. Elvytysalustan tulee olla joustamaton.
- 2) Etsi oikea painelukohta (kaksi sormen leveyttä ylöspäin rintalastan alaosasta)
- 3) Painele kämmenen tyvellä, toinen käsi on alemman kädenselän päällä. Huomioi painelun voimakkuus suhteessa potilaan ikään.
- 4) Painele käsivarret suorina rintalastaa alaspäin n. 4-5 cm verran 30 kertaa sykerytmillä 100 kertaa/min.
- 5) Varmista potilaan avoimet hengitystiet puhdistamalla suu ja taivuttamalla päätä taakse.
- 6) Sulje sieraimet peukalolla ja etusormella.
- 7) Paina huulesi tiiviisti potilaan suulle ja puhalla 2 kertaa rauhallisesti ilmaan potilaan keuhkoihin. Varmistu katsomalla, että potilaan rintakehä nousee ja laskee.
- 8) Jatka kunnes potilaan elintoiminnot palautuvat, ammattiapua saapuu tai voimasi ehtyvät.

4.4 Toimintaohjeet, kun ilmassa on vaarallista ainetta

Jos viranomaiset soittavat yleisen vaaramerkin, on kyseessä todennäköisesti kaasu-, säteily- tai jokin muu suojautumista vaativa vaaratilanne. Sisälle suojautuminen ja joditabletin ottaminen ovat riittäviä toimenpiteitä pahimmissakin

ydinvoimalaitosonnettomuuksissa lukuun ottamatta alle 20 km etäisyydellä voimalaitoksesta, jossa onnettomuus on tapahtunut.

Johtuipa tilanne mistä syystä hyvänsä, toimintaohjeet ovat aluksi aina samat: siirry välittömästi sisätiloihin. Yleisestä vaaramerkistä tiedotetaan väestöhälyttimien lisäksi myös pakkosyöttönä kaikilla radiokanavilla ja tv-ruudussa juoksevalla tekstillä.

Alueella, joilla ei ole yleisiä väestöhälytymiä, saadaan tieto viranomaisten tai median kautta tai havaitsemalla vaara itse.

MIKÄLI ULKONA ON VAARALLISTA AINETTA ILMASSA TOIMI SEURAAVASTI

- Siirry sisään ja pysy sisällä, vältä alimpia kerroksia.
- Sulje ovet ja ikkunat, pysäytä koneellinen ilmanvaihto.
- Kuuntele radiosta tai tv:stä lisäohjeita.
- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- Olet sisätiloissa suojassa.
- Älä poistu alueelta elleivät viranomaiset siihen kehota.

Jos olet ulkona, etkä pääse sisätiloihin

- Kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen.
- Pyri mahdollisimman korkealle paikalle, vaikkapa mäen päälle.

SÄTEILYVAARAN UHATESSA

- Toimi aluksi kuten yllä olevissa ohjeissa.
- Mikäli selviää, että kyseessä on varmuudella säteilyvaaratilanne: siirry++ rakennuksen keskiosiin ja/tai kellarikerrokseen. Huomaathan, että kellarikerrokseen ei tule mennä kaasuvaaratilanteessa, koska vaarallinen kaasu voi olla ilmaa painavampaa ja kertyä rakennuksen alakerrokseen.
- Ota joditabletit vasta viranomaisen kehotuksesta (radio ja tv).
- Suojaa käytössäsi olevat elintarvikkeet sulkemalla ne muovipusseihin ja tiiviisiin astioihin.
- Vältä ulkona liikkumista. Jos ulos on pakko mennä, suojaa itsesi kokonaan ihon peittävällä asulla, esim. sadepuvulla ja suojaa hengityksesi hengityssuojaimella tai pyyhkeellä. Sisään tullessa jätä saastuneet vaatteet eteiseen ja peseydy huolella.

5 TOIMINTA VAARATILANTEIDEN JÄLKEEN

Jos kiinteistössä on tapahtunut vahinko, jossa on tuhoutunut omaisuutta (tai sattunut vakavia henkilövahinkoja):

- Mikäli kiinteistö ei ole omassa omistuksessa, ota yhteyttä kiinteistön omistajaan hoitaaksesi kiinteistövakuutusasiat.
- Mikäli asiaan liittyy rikos, sen epäily tai suuri palovahinko, ilmoita asiasta myös poliisille. Pyydä ilmoituksesta jäljennös vakuutusyhtiötä varten (rikosilmoitus tai poliisitutkintapöytäkirja).
- Ota viipymättä yhteyttä omaan vakuutusyhtiösi (yritys-, koti- tai palovakuutus). Vakuutusyhtiön tekemä vahinkotarkastus pitää tehdä ennen korjaustöiden aloittamista. Älä hävitä vahingoittunutta omaisuutta ennen vahinkotarkastusta. Vahinkotarkastuksen ja korvauskäsittelyn yhteydessä sovitaan vahingoittuneen omaisuuden korvaamisesta. Tulipaloissa jos syttymissy ei ole täysin selvä, lupa omaisuuden siirtoon on saatava poliisilta.
- Jos et voi yöpyä kodissasi, selvitä missä voisit olla väliaikaisesti yötä. Sovi mahdollisesta tilapäismajoituksen kustannuksista vakuutusyhtiösi kanssa etukäteen. Palaneessa tilassa ei välttämättä voi oleskella poliisin tutkimusten ja mahdollisten haitallisten kaasujen vuoksi. Ota kotoa mukaasi mm. avaimet, henkilöllisyystodistus/passi, luottokortit, henkilökohtaiset lääkkeet, pankki- ja luottokortit, pankkitilien tunnusluvut, todistukset ja kuva-albumit.
- Estä lisävahingot. Varmista, että tilan jälkivartioinnista ja murto-suojauksesta huolehditaan. Suojaa omaisuus ulkopuoliselta ilkvallalta, varastamiselta ja kastumiselta.
- Luettelo varastettu, tuhottu tai vaurioitunut omaisuutesi mahdollisimman pian. Tulipaloissa irto-omaisuus voidaan yleensä puhdistaa noesta ja savun hajusta, samoin kastunut omaisuus voidaan pestä ja kuivattaa ammattiliikkeen avulla.
- Käytä jälkivahinkojen torjuntaan erikoistuneita auktorisoituja liikkeitä, www.vahinkopalvelut.net.

Kiinteistövakuutus on tarkoitettu korvaamaan rakenteisiin tulleita vahinkoja. Yritys-, koti- tai palovakuutus on tarkoitettu korvaamaan irtain omaisuutesi.

Tulipalon jälkeen huolehdi terveydestäsi: Jos olet hengittänyt palopaikalla savukaasuja ja olet huonovointinen, hakeudu terveydenhuollon päivystykseen.

Rikoksen uhriksi joutuminen tai tulipalo tai muu suuri kotia kohdannut vahinko voi olla mieltä järkyttävä kokemus. Henkistä tukea onnettomuuden jälkeen voivat tarvita niin uhri, läheiset, auttajat kuin silminnäkijätkin. Ulkopuolista apua kannattaa hakea. Henkinen jälkihoito auttaa käsittelemään onnettomuuden aiheuttamia reaktioita ja kärsimystä, helpottaa ahdistusta sekä ennaltaehkäisee myöhempiä stressioireita.

”Rikosuhripäivystys tarjoaa henkistä tukea, oikeudellista neuvontaa ja käytännön apua. Palvelut on suunnattu kaikenlaisten rikosten uhreille. Rikosilmoituksen tekeminen ei ole ehto palvelujen piiriin pääsemiseksi.

Kotimurto aiheuttaa turvattomuudentunteen ja huolta tapahtuman jälkeen pitkäksi aikaa. Turvattomuudentunne ja pelko kotimurron jälkeen voivat jopa muuttaa uhrin elämäntapaa ratkaisevasti rajoittaen hänen liikkumistaan kodin ulkopuolelle. Erityisen tärkeää on käsitellä tapaus lasten kanssa, koska nämä voivat mm. alkaa pelätä yksin kotona olemista.”

Lähde: <http://www.haaste.om.fi/15461.htm>: ”Rikoksen uhreille tukea ja tietoa”

Henkistä jälkihoitoa ja keskusteluapua tarjoavat paikalliset ja valtakunnalliset auttajat mm.

- terveyskeskukset ja sairaalat
- kriisiryhmät ja -keskukset
- työterveyshuolto
- sosiaalitoimistot
- seurakunnat (henkisen huollon ryhmät, diakoniapäivystys) sekä kirkon valtakunnallinen Palveleva puhelin 01019 0071 (su-to 18-01, pe-la 18-03)
- perheneuvolat ja perheasiainneuvottelukeskukset
- mielenterveystoimistot
- rikosuhripäivystys, Auttava puhelin 0203 16116 (ma-ti klo 13-21, ke-pe 17-21)
- Suomen Mielenterveysseuran kriisipuhelin 01019 5202 (ma-pe klo 9-07, viikonloput ja juhlapyhät klo 15-07)
- www.tukinet.fi on internetissä toimiva kriisikeskus

Yhteyden sosiaali- ja kriisipäivystykseen saat tarvittaessa hätäkeskuksen kautta soittamalla numeroon 112.

Punaisen Ristin ensihuollon hälytysryhmä tarjoaa suomalaisille aineellista ja henkistä tukea onnettomuuksissa ja muissa erityistilanteissa ensimmäisten vuorokausien aikana. Se on osa Vapaaehtoisen pelastuspalvelun organisaatiota ja hälytysjärjestelmää. Myös seurakunnan diakoniatyöntekijät avustavat akuutissa hätätilanteessa olevia.